

เทศน์เช้า วันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๔๕

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ทำเพื่ออะไร? ทำเพื่อให้ใจมันได้สัมผัสไง คุณสิบรรยากาศที่ดี เราไปที่ไหนเรามีความสดชื่น ความสดชื่นเกิดจากความพอใจ เกิดจากความสุข เห็นใหม่ ความขัดแย้ง ความคั่นร่น เวลากลาง แดด อยู่กลางทะเลทราย สิ่งนั้นเราไม่ต้องการเลย แต่ถ้าเป็นการสดชื่น อยู่กลางทะเล อยู่ชายทะเล นี่ลมพัดชื่นใจ เห็นใหม่

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าหัวใจมันได้สัมผัสไง ได้สัมผัสสิ่งที่เราพอใจ ได้สัมผัสบรรยากาศ เห็นใหม่ สบายๆ สิ่งใดเป็นสบายๆที่ควรแก่การประพฤติปฏิบัติ แล้วการประพฤติปฏิบัติ เดียวนี้เขามีบริษัทจัดสวน เขาจะจัดสวนให้เราสวยงามขนาดไหนก็ได้ ถ้าเรามีงานจัดสวน แต่ถ้าหัวใจเรา ทุกข์ร้อนนะ ไปนั่งอยู่บนกลางสวนที่สวยงามขนาดไหนมันก็มีความทุกข์ร้อน

ความสุขใจ ความสุขใจเกิดจากรสของธรรม รสของธรรมคือความเข้าใจใจ ปัญญา รู้แจ้ง เรารู้อะไรก็แล้วแต่มันจะไม่ไปขัดแย้งกับหัวใจเรา ขัดแย้งกับอะไร? หัวใจเราขัดแย้งได้หรือ? หัวใจเราเป็นนามธรรมนะ สิ่งที่เป็นนามธรรม สิ่งใดเห็นใหม่ คุณอากาศสิ เราเอามือปิดไปในอากาศ มีอะไรกระทบเราบ้าง มันว่างไปหมดละ

นี่ก็เหมือนกัน สิ่งที่เป็นนามธรรม เป็นความรู้สึก เวลามันไม่มีอะไรขัดแย้ง แต่อีกเกสมันมันขัดแย้ง เกสคือความยึดมั่นถือมั่น ความต่อต้านใจ ความรังไว้ สิ่งที่เป็นความสุขของเรา สิ่งที่เราพอใจเรารู้สึกไว้ไม่ยอมให้มันเป็นไป มันรังไว้ได้ไหมละ โลกนี้มันเป็นไปสภาวะแบบนี้ นะ ครูบาอาจารย์ท่านบอกเลย “ธรรมชาติเหมือนกับถนนหนทาง มันเป็นที่สาธารณะให้รถเขาได้แล่นผ่านไป”

ชีวิตเราก็เป็นอย่างนั้นนะ ชีวิตของเรานี้ถนนสายชีวิตนี้ ตั้งแต่เด็กเกิดมา ประสบสิ่งใดบ้าง ในชีวิตนี้ แล้วต่อไปมันก็ต้องปลายทาง ปลายทางเราก็ต้องตายไป สิ่งที่ตายไปนี้ชีวิตของเรามีคุณค่าขนาดไหน มีคุณค่ามาก เรามีคุณค่ามากนี่ เพราะอะไร? เพราะมันเป็นโอกาส เราตาบอด เราถึงไม่สามารถจะรู้แจ้งได้ เราตาบอดเราไม่เห็นความจริงได้ เพราะอะไร? เพราะการเกิดของจิต

จิตอยากเกิดมาก โลกนี้เขาต้องคุมกำเนิดไว้นะ คุมทุกอย่างเลย เพราะประชากรมันจะล้นโลก เพราะอะไร? เพราะคนอยากเกิดเป็นมนุษย์

ดูในพระไตรปิฎกนะ เวลาสัตว์เขาเกิดเป็นสัตว์ของเขา เวลาเขาจะตาย เขาไปเข้าฝันพระ บอกว่าเวลาตายไปแล้วขอให้ฉันเนื้อสัตว์ของฉันเกิด เพราะอะไร? เพราะฉันตายไปแล้วฉันจะได้เกิดเป็นมนุษย์ไง เพราะอะไร? เพราะมนุษย์นี่ สัตว์มันมองมนุษย์มีอิสรภาพ สัตว์มันเป็นประสา มัน ไม่มีใครคุมครอง ไม่มีใครดูแลมัน มันใช้กำลังของใครมีกำลังมากกว่ามันเป็นผู้กดขี่เขา แต่ มนุษย์นี่มีกฎหมาย มีทุกอย่างเลย เขาอยากเกิดเป็นมนุษย์

แต่เวลาเราเกิดเป็นมนุษย์ขึ้นมาแล้วเราก็มองเส้นทางของสังขารม ต้นทางของการเกิดไง เกิด มาเป็นเด็ก คุณติ คุณเด็กเกิดมานี่มันไร้เดียงสา มันเป็นที่น่าทะนุถนอมมาก เด็ก เห็นไหม แล้วต้อง โตไป มันจะทะนุถนอมเป็นเด็กอยู่อย่างนี้ไม่ได้ เด็กจะต้องเจริญเติบโตขึ้นมา เด็กต้องมีวิชาชีพ เด็กต้องยืนในสังคม เพราะชีวิตเกิดมาเป็นอย่างนี้ นี่มองกันด้วยวิทยาศาสตร์ มองด้วยทางโลกไง

แต่ถ้าเรามองเรื่องของกรรมละ การกระทำ กรรมเกิดมากกรรมพาเกิด กรรมดีกรรมชั่ว ใจ กรรมเหล่านี้เราไม่เข้าใจเรื่องกรรมเท่า ในศาสนาพุทธของเราสอนให้เชื่อเรื่องกรรมเพราะอะไร? เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าขยันไปบุพเพนิวาสานุสติญาณ เพราะอะไร? เพราะทศชาติ ๑๐ ชาติ นั่นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสละมหาศาลเลย การสละอย่างนั้น การได้สร้างคุณ งามความดีอย่างนั้น ผลตอบรับขึ้นมาจึงได้เป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

แต่ขณะที่จะเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไม่ใช่ลอยมาจากฟ้าไง องค์สมเด็จพระ สัมมาสัมพุทธเจ้าก็ยังคงค้นคว้าอีก ๖ ปี คืบคลานทำขี้ขี้โคโคนันโพธิ์ นี่สิ่งที่เกิดขึ้นกิจจญาณ กิจ การ กระทำของหัวใจ ไม่ใช่กิจการกระทำของร่างกายนะ คุณติ ในปัจจุบันนี้ผู้บริหารนะ การบริหาร จัดการ บริหารจัดการเพื่อให้มันประสบความสำเร็จ ให้มันเรียบร้อยขึ้นมา นี่ประสบความสำเร็จ เรียบร้อยเพราะมันทางวิชาการ วิชาชีพเขาสามารถบริหารจัดการได้

แต่เวลาเป็นธรรมะ เห็นไหม นี่มรรค ๘ มรรคญาณ ใครก็ว่ามรรค ๆ ๆ มรรคทั้งนั้นเลยนะ วิชาชีพเขาก็ว่ามรรคของเขา เพราะเขาทำถูกต้อง ทำถูกของเขา แต่มันมรรคของเด็ก ๆ ใจ คุณติเด็ก มันเล่นกัน เด็กไม่มาทวนเรา เด็กคนนี้เป็นเด็กที่ดี เด็กที่ว่ามาทวนมาอะไรนี้ เด็กนี่มันไม่ให้ความ ร่วมมือกับเรา นี่มรรคเด็ก ๆ ใจ มรรคเด็ก ๆ คือว่าวิชาชีพจากข้างนอกมันเป็นมรรคเด็ก ๆ คือว่า มันประกอบสัมมาอาชีพะเลี้ยงปากไป

แต่เลี้ยงหัวใจละ ถ้าเลี้ยงหัวใจ มรรคมันจะละเอียดเข้ามา ใครก็ว่ามรรค ๆ มรรคคือทางอัน
เอก มรรคคือมัคโค มรรคอย่างนี้มันเกิดขึ้นมานะ ยิ่งถ้าเป็นนักวิชาการ มันเป็นกรอบนะ เวลาเรา
ล้อมกรอบของเราไว้ เหมือนกับว่าเรามีโลกทัศน์ เรายึดมั่นความเห็นของเรา แล้วเราจะเข้าไปเจอ
สภาวะธรรมได้อย่างไร มันแข็งกระด้าง

แต่ถ้าเราอ่อนน้อมเราอ่อนโยนกับสิ่งต่าง ๆ เรายอมรับสิ่งต่าง ๆ เรายอมสัมผัสกับสิ่งต่าง ๆ
จิตมันจะละเอียดเข้าไป มรรคจะละเอียดเข้าไป มันจะเป็นธรรมชาติของมัน มันเป็นเอง เป็น
วิชาการไม่ได้ สิ่งที่เป็นวิชาการนี้เป็นกรอบทั้งหมดเลย มันเป็นแบบว่าหัวเหลี่ยมนะ หัวเหลี่ยมมัน
ยึดมั่นถือมั่นของมัน มันเป็นหลักของมัน มันยึดทฤษฎีอันนั้น มันปล่อยเป็นสัจจะความจริง
ไม่ได้ เพราะอะไร? เพราะมันอยู่ที่จิตนิสัยไง

คุณ คุณอย่างครูบาอาจารย์ของเรา หลวงปู่ชอบ หลวงปู่คำดี หลวงปู่เจี๊ยะ นี่พิจารณากาย
เหมือนกัน แต่ขณะที่พิจารณาต่างกัน ต่างกันที่ตรงไหน? ต่างกันที่ว่าอำนาจวาสนาไง ต่างกันทั้ง
จิตนิสัยนะ หลวงปู่เจี๊ยะท่านอยู่ทางทะเล ท่านเวลาพิจารณาไปนี่ท่านจะเปรียบเทียบทางทะเล
เพราะอะไร? เพราะท่านมีประสบการณ์ ท่านเดินเรือ สิ่งนี้เวลาปัญญามันเกิด มันจะเกิดจาก
ประสบการณ์ของจิต

หลวงปู่ชอบประสบการณ์จิตของท่าน ท่านประสบการณ์มาอย่างไร หลวงปู่ชอบจะมี
อำนาจวาสนามาก เพราะหลวงปู่ชอบไปกับหลวงปู่ขาว เวลาไปภาวนาอยู่ในป่า เทวดามาฟังธรรม
แล้วเวลาไปถึงอุกฤษฏ์ขึ้นมา มันไปแหล่งน้ำ มันไปอดน้ำ “เวลามาฟังธรรม เทวดาก็มาสัมพันธ์
กันตลอดเวลา ขณะที่อดน้ำอยู่ในป่า กำลังจะตายอยู่นี้ไม่เห็นมีใครมาช่วยเหลือ” น้ำพุขึ้นมา พุด
ขึ้นมาจากกลางป่าเลย พอตักน้ำใส่กระติกเต็มกระติก น้ำนั้นหายไปเลย อันนี้อำนาจวาสนาหลวงปู่
ชอบไง

หลวงปู่ชอบนะเวลาหลวงปู่มันท่านอยู่ที่หนองผือ เวลาท่านจะเทศน์ว่า การ ท่านบอกว่า
ให้หลวงปู่ชอบกับหลวงปู่ฝั้น หลวงปู่ชอบกับหลวงปู่ฝั้นจะมีจิตนิสัย มีอำนาจวาสนามาก มี
บารมีมาก จะรู้วาระจิตของคนไง หลวงปู่มันฝากไว้เลยบอกเวลาท่านเทศน์ ถ้าปกติจิตของท่าน
เหมือนกับเราพร้อม เรามีเรดาร์เราจะจับได้เลยว่าใครคิดอะไร แต่เวลาท่านเทศน์ว่า การนี้ท่าน
ทำงานอยู่ เหมือนมือเรากำลังทำอะไรอยู่ เราไม่มีมือว่างที่จะไปทำอะไร ฝากให้หลวงปู่ฝั้นกับหลวงปู่
ชอบให้ช่วยจับขโมยให้ที

ขณะที่เทศน์นี้เป็นวิชาการ เทศน์นี้เป็นสัจธรรมความจริงออกมาจากหัวใจของหลวงปู่มั่น เพื่อย่นจากใจดวงหนึ่งยื่นให้ลูกศิษย์ แต่ขโมยมันฟังธรรมมันก็ยังคิดออกนอกกลุ่มนอกทาง คิดไปเรื่องต่าง ๆ นี่คือขโมย ให้พวกนี้ค่อยเตือนที เวลาหลวงปู่มั่นท่านเทศน์ว่าการ เวลาหลวงปู่ชอบท่านจับว่าใครคิด นั่น! นั่น! พอกระแอม ไอ้คนที่คิดตกใจเลย นี่คืออำนาจวาสนา พิจารณากายเหมือนกัน แต่การพิจารณาก็ต่างกัน ต่างกันเพราะอยู่ที่อำนาจวาสนา อยู่ที่บุญบารมี ไม่มีสูตรสำเร็จ เป็นหัวเหลี่ยมไม่ได้

ถ้าเป็นวิชาการเป็นหัวเหลี่ยมมันเป็นไปได้หรืออก มันไม่ใช่สมบัติของเรา มันเป็นสมบัติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สมบัติของครูบาอาจารย์ มันต้องเป็นประสบการณ์ตรงของเรา ถ้าประสบการณ์ตรงของเรามันจะเป็นแก้กิเลสของเรา คุณิ อาหารนี้มหาศาลเลย เรามองสิอันไหนอร่อย แล้วเวลาอร่อยนี่มันเป็นการคาดหมายใช่ไหม แต่ถ้าเมื่อใดอาหารนั้นใส่ถึงลิ้นของเราเราจะตัดสินใจได้เลยอร่อยหรือไม่อร่อย เค็มหรือเผ็ด ลิ้นเรานี้เป็นคนตัดสินใจ ลิ้นนี้มันเป็นสิ่งที่เราสมมุติขึ้นมาให้เห็นได้

ถ้าหัวใจละ หัวใจมันสัมผัสได้ไง หัวใจมันสัมผัสเลยเผ็ดแสบร้อนอย่างไร เผ็ดแสบร้อนนี้มันเป็นเรื่องของกิเลสตัดทอนความทะยานอยากทั้งนั้นเลย ว่ามันเป็นมรรค ๆ เป็นมรรคทำไมมันเดือดร้อนขนาดนี้ละ แต่ถ้ามันเป็นธรรม มันว่าง มันโล่ง เหมือนกับอาหารที่มันถูกปาก อาหารนี้พื้นเพเราเคยกินอาหารอย่างไร อาหารอย่างนั้นเราชอบมาก พอเราได้อาหารที่ถูกจริตเรา มันจะดูดีมีมาก

หัวใจเหมือนกัน ถ้าวิปัสสนาไปมันเป็นธรรมชาติของมัน มันจะเป็นสภาวะแบบนั้น มันถึงว่าเป็นกรอบไม่ได้ จริตนิสัยแม้แต่เดินมาเส้นทางเดียวกัน เราเดินมาบนถนนสายนี้มาที่วัดนี้มาด้วยเส้นทางเดียวกันนะ แต่พาหนะเราต่างกัน สิ่งต่าง ๆ เราต่างกันทั้งหมดเลย แต่เรามาในเส้นทางเดียวกัน

นี่ก็เหมือนกัน สิ่งต่าง ๆ ที่จะใช้วิปัสสนาใช้ปัญญาเข้าไป ถึงที่สุดแล้วเป็นอริยสัจเหมือนกัน อริยสัจเหมือนกันคือผลมันเหมือนกัน สิ่งที่เป็นผลเหมือนกัน สิ่งที่ต้องละกิเลสเหมือนกัน แต่ถ้าไม่ละกิเลสขึ้นไปนี้ ถนนหนทางทุกคนก็ผ่านไปผ่านมา แต่ไม่ได้ผลประโยชน์อะไรขึ้นมาเลย แต่คนที่เขาทำธุรกิจ เขาใช้ถนนเส้นนี้ใช้ขนส่งสินค้าของเขา เขาจะได้ผลประโยชน์ของเขาขึ้นมา เราผ่านไปผ่านมา

นี่ก็เหมือนกัน การประพฤติปฏิบัติเรานี้ เราผ่านไปผ่านมา เราไม่มีความจงใจ เราไม่มีความตั้งใจ เราไม่มีสติไม่มีสัมปชัญญะ ไม่มีการรับรู้ ไม่มีการต่าง ๆ เลย แล้วมันจะเอาผลมาจากไหนล่ะ เราก็สักแต่ว่าทำกันไป แล้วพอจะทำขึ้นมา จะเอาจริงขึ้นมาทีบอกอันนี้มันเป็นตัวหาความทะยานอยาก ตัณห์มันเป็นการเบียดเบียนเขาต่างหาก เบียดเบียนตัวเองเบียดเบียนผู้อื่น ใอันนี้มันเป็นมรรค มันเป็นที่ที่เราจะประกอบสัมมาอาชีวะ

เราทำธุรกิจเราทำอาชีพของเรา มันจะเป็นตัณหาที่ไหนดละ มันเป็นที่ที่การทำงานของเร เพราะเราเกิดมาเรามีปากมีท้อง เราต้องหาเลี้ยงปากเลี้ยงท้องเรา เลี้ยงปากเลี้ยงท้องมันเป็นอาชีพที่ ถูกต้องมันก็ทำไป ทำหน้าที่ของเราไป พอเสร็จจากหน้าที่เราก็กว้านขึ้นไป เราทำความสงบของ ใจนี้ก็หน้าที่ของใจ เวลากินเราก็กิน เวลานอนเราก็นอนสิ เวลานอนก็ห้วงไม่ได้กิน เวลาจะกินก็ อยากรจะนอน มันเป็นไปไม่ได้หรือ เวลาคนนอนก็ต้องนอนสิ นอนพักให้มันสดชื่นขึ้นมา สดชื่น ขึ้นมาแล้วจะทำหน้าที่การงานก็ทำกันขึ้นมา มันเป็นขึ้นเป็นตอนของมันการกระทำนะ

กิเลสมันขัดแย้งไปหมดเลย นี่เรื่องของความรู้สึก เรื่องของอริยสัจ มันเป็นความจริงกับเรา ไม่ต้องห่วงนะว่าเป็นสมณะหรือเป็นวิปัสสนา ไม่ต้องไปห่วงหรือ ปัจจุบันนี้ทำให้ดีเถอะ ปัจจุบันนี้เงินเต็มกระเป๋ายเลย ไปที่ไหนมีแต่คนต้อนรับเพราะเรามีสตางค์จ่าย ปัจจุบันนี้เงินไม่มีสัก สลึงเดียวเลย แล้วก็บอก “ฉันเป็นเศรษฐี ฉันเป็นเศรษฐี” เพราะอะไร? เพราะฉันวิปัสสนาเป็น วิปัสสนาเป็น

มันมีแต่กัณฑ์นี้ยืมสินมาใช้ กัณฑ์นี้ยืมสินก็กัณฑ์นี้ยืมสินขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ใจ มันเป็นธรรมจากพระไตรปิฎกใจ ฐึไปหมดเข้าใจไปหมดเลย เป็นวิชาการก็วิชาการของ พระพุทธเจ้า ไม่ใช่วิชาการของเราหรือ เราไปยืมของเขามา กัณฑ์ของเขามาแล้วมาใช้จ่าย แล้วมัน เป็นสมบัติของเราไหม ถ้ามันเป็นสมบัติของเรานี้ไม่ต้องใครจะคัดค้านเลย ใครจะได้แย้งอย่างไร เรื่องของเขา นี่มันเรื่องของเรา

เรื่องของเราเพราะอะไร? เราจริงจังของเรา เป็นเรื่องจริงมันเป็นปัจจุบันของเรา ตามมาสิ เพราะถามมา พอคำถามเกิดขึ้นคือมีเหตุเกิดขึ้น พอมีเหตุเกิดขึ้นนี้ถามมามันจะตอบรับทันที มันจะ เป็นปัจจุบันใจ ทีนี้เวลาเราไปฟังธรรมครูบาอาจารย์มันถึงซึ่งใจใจ เพราะมันเกิดปัจจุบัน เราสงสัย เหมือนกับเราร้อนอยู่เดี๋ยวนี้ พอเราได้น้ำรดเข้าไปเราจะเย็นเดี๋ยวนี้เลย ถ้าเราร้อนเดี๋ยวนี้ละนะ ต้อง

ไปหาน้ำนะ น้ำมันจะอยู่ในขัน น้ำมันจะอยู่ในตุ่ม น้ำมันอยู่ในบ่อบาดาล จะไปเจาะจะไปหาชาติ
หนึ่งก็ยังไม่ได้เห็น

แต่ถ้ามันร้อนเดี๋ยวนี้ ธรรมเกิดเดี๋ยวนี้ เย็นเดี๋ยวนี้ไง นี่ปัจจุบัน ขอให้อยู่กับปัจจุบัน มันจะ
เป็นของมันไปถ้าเรามีสติ แล้วเราตั้งใจของเราไปมันจะเป็นปัจจุบัน ปัจจุบันเข้าไปถึงในหัวใจของ
เรา แล้วเราจะร่มเย็นนะ

นี่อาหารใจ ธรรมะนี่เป็นอาหารใจ ธรรมะเห็นใหม่ เราทำอาหารใจเกิดที่ไหน เวลาฝนตก
ฟ้าร้องนะ ใครมีภาชนะรองรับน้ำได้จะเป็นของบุคคลนั้น นี่ก็เหมือนกัน ธรรมในหัวใจของเรามัน
ทุกข์ร้อนอยู่ที่นี่ แล้วถ้ามันเย็นขึ้นมา นี่ภาชนะที่รองรับธรรม ว่าธรรมะ ๆ ธรรมะอยู่ที่ไหน หากัน
นะ อยู่ในตู้พระไตรปิฎก หากันใหญ่เลย นั่นเป็นหนังสือนะ ความสุขความทุกข์มันอยู่ที่ใจ เวลา
ธรรมะมันเกิดที่ใจ สุขก็เกิดเดี๋ยวนี้ ทุกข์ก็เกิดเดี๋ยวนี้ แล้วธรรมะมันชำระล้างเดี๋ยวนี้ มันก็ชำระ
เดี๋ยวนี้ แล้วมันรู้สึกเดี๋ยวนี้ หากันที่นี่ ไม่ต้องไปหาที่อื่นเลย ถ้าหากันนี้แล้วจากอะไรละ เราก็ทำของ
เราขึ้นมาเพื่อประโยชน์ของเรา

นี่กรรมเก่ากรรมใหม่ กรรมเก่าคือทำให้เราเกิดมาเป็นมนุษย์ ถึงจะเกิดมาแล้วจะสุขจะทุกข์
นี่มันก็มีโอกาสวาสนา กรรมปัจจุบันนี้ กรรมอดีตกรรมอนาคต กรรมจากอดีตมานี้ส่งผลให้มาเกิด
เดี๋ยวนี้ ภูมิใจแล้วเกิดเป็นมนุษย์ มีโอกาสที่จะได้แสวงหาสิ่งที่ว่า เป็นโลกและเป็นธรรม

ถ้าแสวงหาสิ่งที่ เป็นธรรม ในปัจจุบันนี้ทำอะไรกันอยู่ ถ้าในปัจจุบันนี้เราเป็นปัจจุบัน จิตก็
สงบเข้ามา แล้วปัญญาเกิดขึ้นมานี่ ปัจจุบันนี้ทำดี สุกโตเดี๋ยวนี้ นะอนาคตดี ๑๐๐ เปอร์เซนต์เลย ถ้า
ปัจจุบันดี ทำปัจจุบันนี้ให้ดีที่สุด อย่างอื่นไม่ต้องไปสนใจมัน ปัจจุบันเดี๋ยวนี้ให้ดีที่สุด เอวัง